

VALÓS TÉRBEN – AZ ONLINE TÉRÉRT

Networkshop 31: országos konferencia

2022. április 20–22.
Debreceni Egyetem

Szerkesztette: Tick József, Kokas Károly, Holl András

HUNGARNET Egyesület
Budapest, 2022

A kötet megjelenését támogatta az
Energiaügyi Minisztérium

Szerkesztette: Tick József, Kokas Károly, Holl András

Tipográfia és tördelés: Vas Viktória

Workshop

2022. április 20–22. Debreceni Egyetem, konferencia előadásainak közleményei

ISBN 978-615-82243-0-7

DOI: [10.31915/NWS.2022](https://doi.org/10.31915/NWS.2022)

Kiadja a HUNGARNET Egyesület
az MTA Könyvtár és Információs Központ közreműködésével
Budapest
2022

Borítókép: [freepik.com](https://www.freepik.com)

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	5
Lencsés Ákos: A nyílt tudomány pénzügyi vonatkozásai	7
Farkas Katalin: Centenáriumi média-adattár és virtuális kiállítás létrehozásának tanulságai az SZTE Klebelsberg Könyvtárban	13
Bódog András: A nyílt archívumi információs rendszer (OAIS) szabványának honosítása.....	20
Perlaki Attila: Oktatást segítő gamifikációs alkalmazások, mint szakdolgozati témák	27
Csapó Noémi – Dani Erzsébet: APPropó fejlődés – A Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár mobilapplikációja.....	32
Simon András: Integrált könyvtári rendszerek tranzakciós rekordjainak vizsgálata, a könyvtári állomány digitalizálásának tervezésekor.....	41
Németh Márton: Az OSZK Webarchívum nemzetközi kapcsolatai.....	58
Antal Péter: A mesterséges intelligencia kihívásai a XXI. század társadalmára	70
Hajdu Csaba – Szilágyi Zoltán: Modern robotikai technológiai ismeretek oktatása „Teljes spektrumú” oktatási módszerrel	77
T. Nagy László – Boda István Károly – Tóth Erzsébet: E-tananyagfejlesztés virtuális 3D környezetben.....	84
Palencsárné Kasza Marianna: Digitális átállás – Minőség – lehetőségek az EQAVET terén.....	92
Nagy Gyula: Nemzetközi kitekintés a felsőoktatási könyvtárak világára: a EUGLOH könyvtári workshopja	99
Babocsay Gergely: Az európai természettudományi gyűjtemények digitális integrációja: határ a csillagos ég.....	108
Somorjai Noémi: Egyenlőtlenségek a tudományos kutatás területén. Az amatőr kutatók szerepe	114
Molnár Dániel – Dani Erzsébet: Robotok a könyvtárban: Hogyan válhat a robotika a könyvtári mindennapok részévé?	122
Horváthné Felföldi Helga: Digitalizáció a szakképzésben. A Szakmajegyzékben szereplő szakmák digitáliskompetencia jártassági szintjeinek felülvizsgálata	130
Kalcsó Gyula: Ne csak útra csomagoljunk! Miért fontos a csomagolás a digitális megőrzésben?	138
Karsa Zoltán István – Szeberényi Imre: A CIRCLE felhő elmúlt évtizede	146
Bobák Barbara – Kasza Péter: Az MI lehetőségei a kora újkori filológiában: Johannes Michael Brutus <i>Rerum Ungaricarum</i> libri kéziratának digitális kiadása (esettanulmány)	154
Egyed-Gergely Júlia – Vajda Róza, Gárdos Judit – Horváth Anna – Meiszterics Enikő – Micsik András – Martin Dániel – Marx Attila – Pataki Balázs – Siket Melinda: Szociológia, kutatási adatok, mesterséges intelligencia: lehetőségek és tapasztalatok	161
Szemes Botond – Bajzát Tímea – Fellegi Zsófia – Kundráth Péter – Horváth Péter – Indig Balázs – Dióssy Anna – Hegedüs Fanni – Pantyelejev Natali – Sziráki Sarolta – Vida Bence – Kalmár Balázs – Palkó Gábor: Az ELTE Drámakorpuszának létrehozása és lehetőségei.....	170

Sebestyén Ádám: Az ELTEdata szemantikus adatbázis legújabb fejlesztései.....	179
Szlamka Erzsébet: Új trendek a tanulási eredmények tanúsításában	185
Tóth Máté – Héjja Balázs: Webshop indítása közkönyvtári környezetben.....	192
Etlinger Mihály – Hernády Judit: A kiadás hagyatéka / a hagyatéka kiadása: A Régi Magyar Költők Tárának hálózati kiadásáról.....	199
Varga Emese – Makkai T. Csilla: „Ki a fenének kell collstok?” A digitális szöveg rejtett mértékegységei	204
Dobás Kata – Fazekas Júlia: ITIdata – Egy irodalmi adatbázis fejlesztése Wikibase alapon és ennek hasznosítása Kosztolányi Dezső forrásjegyzékénél	211
Sörény Edina: Kézai Simon Program – digitális családi fotóarchívum.....	219
Fülöp Tiffany – Molnár Tamás – Hoczopán Szabolcs: Open Monograph Press e-könyvplatform a Szegedi Tudományegyetemen	227
Palkó Gábor: Mesterséges intelligencia, digitális bölcsészet, kulturális örökség: trendek és eredmények.....	235
Pergéné Szabó Enikő – Bátfai Mária Erika: A tudományos publikálás támogatása a Debreceni Egyetemi és Nemzeti Könyvtárban	241
Csirmazné Rezi Éva: Nemzetközi kiadványazonosítók és kötelezpéldányok kezelése az OSZK OKP (Országos Könyvtári Platform) rendszerében	250
Alföldi István – Dióssy Anna Laura: Digitálisan született kutatási anyagok megőrzése: a relációs adatbázis mint born-digital objektum	262
Fekete Norbert: HTR-modellépítés és kézírásfelismerés nagyméretű, többszerzős szövegtörzsen. A Transkribus alkalmazása az Arany János hivatali iratokon.....	271
Horváth Péter – Kundráth Péter – Palkó Gábor: ELTE Népdalkorpusz – magyar népdalok gépileg annotált adatbázisa	276
Nagy György: IKT eszközök alkalmazása az alsó tagozatos környezetismeret órákon.....	284
Köpösdí Zsuzsa – Molnár Tamás: Multimédiás, interaktív és adaptív tananyagok létrehozásának lehetőségei H5P keretrendszerrel	289
Jankó Tamás: Munka 4.0 – Ipar 4.0 – Szakképzés 4.0 – : A digitális kompetencia jövőbeni fejlesztési útjai	296
Békésiné Bognár Noémi Erika – Nagy Andor: Megújuló könyvtári statisztika: az egységes adatstruktúra és a korszerű megjelenítés kialakításának útján	304
Bolya Máttyás: Kézírtos dallamlejegyzések feldolgozása MI-vel támogatott digitális környezetben	310
Maróthy Szilvia – Seláf Levente – Vigyikán Villó: Régi magyar verskorpusz összeállítása stilometriai és számítógépes metrikai kutatásokhoz	324
Szűcs Kata Ágnes: Kézírtos források transzformációinak lehetőségei a közgyűjteményekben.....	330
Fellegi Zsófia: A digitális filológia infrastruktúrái. A DigiPhil megújulásáról.	338
Mihály Eszter: Mi az a dHUpla? A Digitális Bölcsészeti Platform bemutatása.....	345
Nemeskey Dávid Márk – Palkó Gábor: Szemantikus névelém-azonosítás magyar nyelvű szövegeken (a HuWikifier bemutatása)	359

Kézai Simon Program – digitális családi fotóarchívum
„Kézai Simon Programme” - digital family photo archive

Sörény Edina
Digitális Jólét Nonprofit Kft. (Budapest)
soreny.edina@djnkt.hu

Összefoglalás

A Kézai Simon Program célja, hogy megőrizze a magántulajdonban lévő családi fotókhoz kapcsolódó pótolhatatlan emlékeket és történeteket, amelyeket elsősorban az idősebb családtagok őriznek. A Program keretében létrehozott digitális családi fotóalbumok hozzájárulnak a 19-20. századi Magyarország történetének széleskörű megismeréséhez. Mindezt beépítve nemzeti kultúránk örökségébe és kollektív emlékezetébe, segítve ezzel a nemzeti történelem elemzését és kutatását.

Abstract

The “Kézai Simon Programme” aims to preserve the irreplaceable memories and stories associated with privately owned family photos that are preserved primarily by older family members. The digital family photo albums created within the framework of the Program contribute to the extensive knowledge of the history of Hungary in the 19th and 20th centuries. We incorporate all of this into the heritage and collective memory of our national culture, assisting in the analysis and research of national history.

kulcsszavak: digitalizáció, digitális archívum, családkutatás, Kézai Simon Program, Kézai Hálózat, online szolgáltatások, értékmérés

keywords: digitization, digital archive, familysearch, Kézai Simon Programme, Kézai Network, online services, salvage

1. Bevezető

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium támogatásával a Digitális Jólét Nonprofit Kft. 2020. december 9-én indította el a Kézai Simon Programot, új országos közösségi mozgalomként. A Program alapvető célja, megőrizni a magántulajdonban lévő, családi fotókon rögzített, pótolhatatlan emlékeket és a hozzájuk tartozó történeteket, amelyeket főként az idősebb családtagok őriznek. Mindezt beépítve a nemzeti kultúránk örökségébe és kollektív emlékezetünkbe, segítve a nemzet történelmi elemzéseket és kutatásokat.

2. Kihívások: régen és most

A Program névadója, a 13. századi Magyarország leghíresebb krónikása Kézai Simon, aki legfőbb művével, a Gesta Hungarorummal, megalkotta a magyarok krónikáját. A Program az ő történelmi munkássága jegyében indult el azzal a feladattal, hogy létrehozzunk egy platformot a családok digitális krónikáinak.

Elmondhatjuk, hogy egészen az őskortól kezdődően az emberek fontosnak tartották, hogy a velük megtörtént eseményeket valamilyen módon feljegyezzék. Kezdetben a barlangok falain, majd kőtáblákon, agyagtáblákon, papirusztekercseken, vagy éppen pergamenen, és később papíron, illetve ma már digitális tartalomhordozókon is. A kódexek illusztrációi és

képek, valamint fali festmények sokasága őriz korabeli eseményeket, sőt családok életével kapcsolatos történeteket. Később a fotózás megjelenésével a családok élete egyre inkább dokumentálttá vált, minden társadalmi csoport körében elterjedt annak igénye, hogy megőrizték és megmutassák utódaik számára a fontos családi eseményeket, és mára elmondhatjuk, hogy régi fotókkal teli dobozokban magányos családi fényképek milliárdjai gyűjtik a port a szekrényekben és a padlásokon szerte a világon.

Míg szüleink és nagyszüleink főként papír alapú fotókat gyűjtöttek össze az évtizedek alatt, addig mi számtalan digitális eszközön tárolunk az életünk valamely eseményéhez kapcsolódó digitális felvételt. Ezek számossága akár a több ezret is meghaladhatja és változatos formátumokban pihen egy-egy floppy-n, CD-n, DVD-n, és számítógépek winchesterén.

1. ábra: Gesta Hungarorum¹

2. ábra: Digitális képtároló²

A 20. század nagy történelmi eseményei a családok életében is jelentős változásokat hozott. A háborúk, az újratekzés, majd a városiasodás és a generációk mobilizálódása a családi emlékek megőrzésére és hatással volt. A régi papíralapú fotók és akár családi iratok az évek során folyamatosan sérülhetnek, megsárgulhatnak, sőt el is kallódhatnak, alkalomadtán meg is semmisülhetnek, így velük együtt elveszthetnek a hozzájuk kapcsolódó emlékek és értékek is. Ma már jellemzően ezen fotók nagy száma főként az idős generáció birtokában van, így azok értékmentése kiemelt prioritást jelent.

1 Az ábra forrása https://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%A1lti_M%C3%A1rk (2022. 06.17.)

2 Az ábra forrása: <https://24.hu/tech/2018/07/28/csaladi-fotoalbum-a-digitalis-korban-mutatjuk-az-ertelmes-megoldasokat/#> (2022. 06.17.)

3. ábra: Családi fotó³

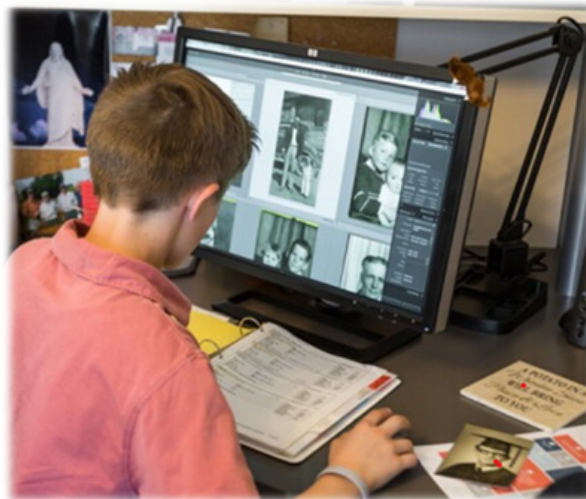
4. ábra: Családi fotó⁴

3. Digitális technológiák a családi emlékek megőrzéséért – a Kézai Simon Program

**kézai simon
program**

Mit kezdünk ezekkel a régi családi fotókkal? Talán nem klónozzhatjuk a fizikai tárgyakat, például a családi örökséget és emlékeket, de átalakíthatjuk őket digitális formába, ami legalább megkönnyíti a másokkal való megosztásukat, és megőrzi a digitális emlékeket fizikai elvesztés esetén is.

5. ábra: Családi képek digitális feldolgozása⁵

3 Az ábra forrása: <https://kezai.hu> (2022. 06.17.)

4 Az ábra forrása: <https://kezai.hu> (2022. 06.17.)

5 Az ábra forrása: <https://www.familysearch.org/en/blog/six-steps-to-digitizing-your-family-photos> (2022.06.15.)

A Digitális Jólét Nkft. ezen nemzeti kulturális örökségünk megőrzése érdekében egy értékmentő programot indított útjára és működtet, amit nevezhetünk többféleképpen is:

- Családi krónika digitalizált albumba rendezve – családok digitális krónikája
- Online digitális családi fotóarchívum
- Magyarország digitális családi albuma
- Közösségépítő országos mozgalom
- Digitálisan életre kelt családtörténet
- Digitális Családtörténeti Album
- Nyilvános és kutatható családi fotótár

A Program elsődleges céljaul tűzte ki, hogy a családok és az intézmények birtokában lévő felbecsülhetetlen értékű analóg technikával megörökített fényképeket, diákat, negatívokat és a hozzájuk kapcsolódó információkat megőrizze a jövő nemzedékei számára. Ez nemcsak a szűkebb családok számára fontos, hanem közös, nemzeti kulturális érdekünk, hiszen segítségükkel átfogóbb képet kaphatunk hazánk 20. századi történelméről, életéről, eseményeiről.

A Program minden állampolgár számára lehetőséget nyújt a papíralapú, illetve analóg formában megtalálható családi fényképei és egyéb dokumentumai digitalizálására, valamint azok tárolására 100 kép erejéig.

Az egyszerű regisztráció után a fotók akár otthonról történő önálló digitalizálása a Kézai Simon Program elnevezésű – Android és IOS operációs rendszerre egyaránt letölthető – ingyenes applikáció segítségével végezhető el, illetve a szkennelt képek számítógépről feltölthetők a kezai.hu weboldalon is. Ehhez kapcsolódóan a Program egyik nagy erőssége, hogy a generációk közötti kapcsolat erősítését szolgálja, hiszen a digitális világban már otthonosan mozgó fiatal korosztályt, például az unokákat a nagyszülőkkel egy újabb közös platformra helyezi. Egyszerre van mód az idősek digitális kompetenciájának fejlesztésére és a családi történetek átadására a következő generációk számára.

6. ábra: részlet a Kezai.hu oldaláról

**KÉZAI SIMON
ARCHÍVUM**

7. ábra: Kézai.hu applikációs megjelenítése⁶

Azonban, számos olyan, - főként idős - felhasználó is szeretné megőrizni emlékeit, akik a regisztrációt nem tudják önállóan elvégezni, mert nincs hozzá eszközük, vagy nem rendelkeznek kellő szintű digitális kompetenciával. Számukra a Digitális Jólét Program Hálózat Pontjain dolgozó Mentorok segítenek a Programhoz történő csatlakozásban, a fotók digitalizálásában és feltöltésében. Továbbá fejlesztés alatt van Mobil Kézai Pontok kialakítása, amelyek újabb lehetőséget és szolgáltatást kínálnak a történelmi értékű fotódokumentumok feltárására és megőrzésére.

8. ábra⁷: Kézai Simon Pont átadása Győrben, az egyetemi könyvtárban

9. ábra: Kézai Simon Program digitális plakátja⁸

6 Az ábra forrása: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.codecluster.ksp&hl=hu&gl=US> (2022.06.15.)

7 Az ábra forrása: <https://www.youtube.com/watch?v=XJzAwF2KV28> (2022. 06.17.)

8 Az ábra forrása: <https://en-gb.facebook.com/pages/NMI-Erd%C5%91smecske/206995419847013> (2022. 06.17.)

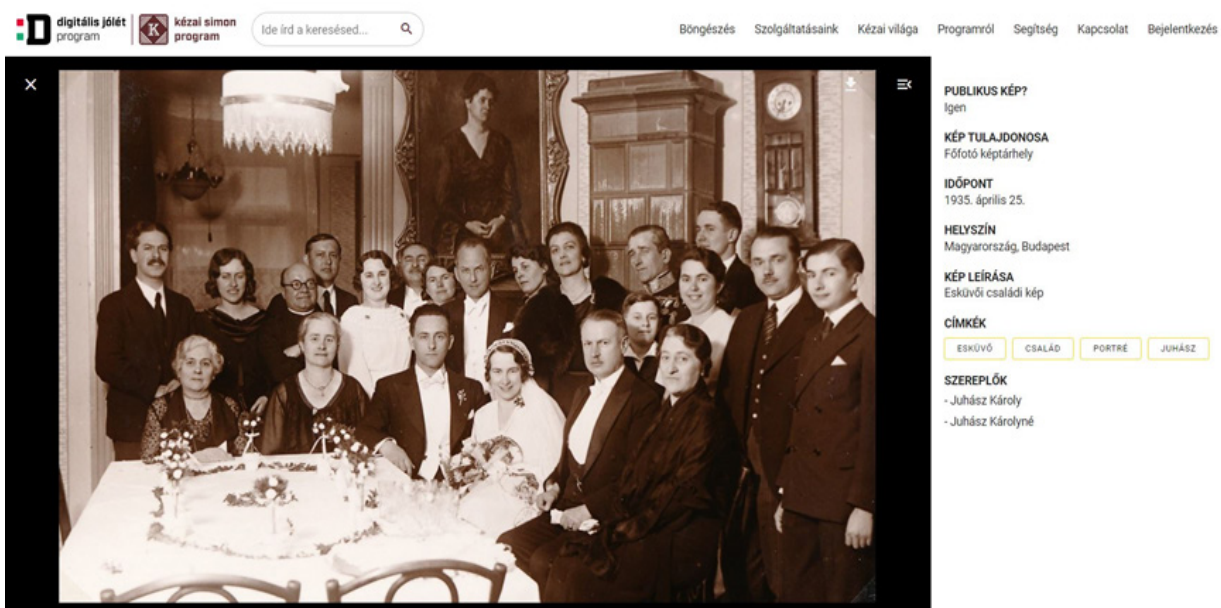
10. ábra: Kézai Simon Program digitális plakátja⁹

A családi fotókból a weboldalra történő feltöltését követően kialakíthatók saját galériák. A képek tetszőleges témák szerint albumokba rendezhetők. A családtagok a fényképekhez megjegyzéseket fűzhetnek, megjelölhetik a fényképeken szereplő személyeket, elmesélhetik a fényképhez kapcsolódó történeteket, ezáltal digitálisan életre keltve a fotókat és mások számára is megismerhetővé téve azokat. Továbbá különböző címkékkel láthatjuk el a fotókat, ami abban segít, hogy publikus képek esetén azok könnyebben előkereshetőek legyenek.

Minden kép esetében a tulajdonos dönthet azok felhasználásáról. A felület lehetőséget biztosít arra, hogy a fotó birtokosa milyen körben osztja meg a családi emlékeit. Ezek alapján az alábbi típusokat különböztetjük meg:

- **Privát:** Alapbeállítás: Ha a fotó tulajdonosa a feltöltés során a privát módot jelöli be, akkor kizárólag ő láthatja fényképeit.
- **Családtagok:** Opcionális: Ha a fotó tulajdonosa a feltöltött fényképeket és albumokat szeretné megosztani az általa megjelölt regisztrált családtagokkal, ismerősökkel. Ebben az esetben csak a kiválasztott személyek férhetnek hozzá a képekhez.
- **Ismerősök:** Opcionális: A feltöltött fotók megoszthatók más regisztrált felhasználókkal.
- **Publikus:** Opcionális: A legfelső szint, amikor a fotók tulajdonosai a publikus beállítást választják. Ebben az esetben a képek nyilvánossá válnak, vagyis bárki számára megtekinthetőek.

⁹ Az ábra forrása: <https://www.facebook.com/kezaisp/> (2022. 06.15.)

11. ábra: Publikus fotó a Kezai.hu-ról

Az online felületre feltöltött családi képeket és adatokat egy magyar tulajdonban lévő szoftver rögzíti, és egy biztonságos, magyar központi adatbázisban kerülnek tárolásra. Ez állami garanciavállalást jelent a fotók hosszú távú megőrzésére úgy, hogy azok bármikor elérhetőek legyenek a képek tulajdonosai számára, a szigorú adatvédelmi előírásokat betartva. A publikussá tett képek, a közzététel előtt minősítési eljáráson esnek át, hiszen a feltöltött képeken nem szerepelhet sértő tartalom vagy tiltott önkényuralmi jelkép.

A Kézai Simon Program igyekszik minél szélesebb körben információt adni tevékenységéről és online közösségét is bővíti: a Kézai Simon Program Facebook oldalon, a Kézai Simon Program Instagram oldalon, a Kézai Simon Program YouTube csatornán, és a Digitális Témahét YouTube csatornáján.

4. Elért eredmények, tervek és kihívások

Mit nyújt tehát a Kézai Simon Program?

- 1990 előtti papír/analóg formában megtalálható családi fényképek és egyéb dokumentumok digitalizálását ingyenesen 100 kép erejéig;
- Digitális Családtörténeti Albumok kialakítását és gondozását;
- Digitalizálást a „Kézai Simon Program” elnevezésű ingyenes applikáció segítségével a kezai.hu online felületre;
- Tájékoztatás és segítségnyújtás a regisztrációban Digitális Jólét Program Hálózat Pontjain;
- A digitáliskompetencia-fejlesztő tevékenységek elérése a Program segítségével
- Új szolgáltatásokat alakít ki a családtörténeti kutatások támogatására.

Eddig elért eredmények

- A kezei.hu oldalon több mint 42 ezer db fénykép található.
- Az összes kép 70 %-a, publikus kép.
- Az összes kép több, mint 750 albumban található
- Felhasználók száma megközelíti 1.200 főt.
- A Program közösségi felületeit több mint 1.000 fő felhasználó követi.

Emellett a Program folyamatosan építi partnerhálózatát, ezek közül néhány: múzeumok, könyvtárak, Magyar Nemzeti Levéltár, Népfőiskola-Lakitelek, Belváros-Lipótváros Budapest V. Kerület Önkormányzat, Edutus Egyetem, Országos Széchényi Könyvtár, AGORA Szombathelyi Kulturális Központ, Széchényi István Egyetem.

A jelen digitális emlékei...a kihívások

Digitálisan integrált életünk során képeink és otthoni videóink nagy részét pompás digitális fényképezőgépekkel, hihetetlen okostelefonokkal vagy más könnyen hordozható eszközökkel készítjük és osztjuk meg, de mit kezdünk ezeknek az eszközöknek a gyümölcseivel – a digitális fájlok és források sokaságával, amelyet naponta, hetente, havonta, évente felhalmozunk? Mit kezdünk a digitális életünket alkotó személyes digitális tartalmainkkal? Hogyan tudunk ezután közösen digitális családtörténetet építeni?

5. Összefoglaló

Kézai Simon Program célja és törekvése tehát egy hiánypótló kezdeményezés a magyar lakosság körében. Felbecsülhetetlen a közösségteremtő ereje, valamint a generációk összekapcsolása. A Program egyedülállósága, annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy a határon belüli és kívüli magyar lakosság az applikáció segítségével saját maga dolgozhassa fel, őrizhesse meg emlékeit az utókor számára.

Bibliográfia

Collectionaire for families, 2022: <https://collectionaire.com/> (2022.06.06.)

Creating Family Archives, 2019: <https://www2.archivists.org/publications/creating-family-archives> (2022.06.06.)

FamilyArchive Business, 2018: <http://familyarchivebusiness.com/> (2022.06.07.)

FamilySearch, 2022: <https://www.familysearch.org/en/> (2022.06.09.)

Six Steps to Digitizing Your Family Photos, 2017: <https://www.familysearch.org/en/blog/six-steps-to-digitizing-your-family-photos> (2022.06.06.)